

in vain as there is no one who must hear them in order to fulfill his obligation. (2) On the Sabbath night, after the prayer leader says the Amidah silently with the congregation, he does say a prayer out loud. However, he does not recite the full Amidah of seven blessings, rather one blessing that summarizes the seven. He says: Blessed are You the Lord our God and the God of our forefathers, God of Avraham, God of Yitzchak and God of Yaakov; the God Who is great, mighty and awesome, the supreme God, Creator with compassion of the heaven and earth. He Who is the shield of our forefathers with His word, Who revives the dead with His utterance, the Holy God Who is unequalled, Who grants rest to His people on His holy Shabbat for He

was pleased with them to grant them rest. Before Him we serve with awe and dread and give thanks to His Name every day continually with appropriate blessings. God of praise Master of peace, Who sanctifies the Shabbat and blesses the seventh day, giving rest with holiness to a people saturated with delight in memory of the works of creation. Then he recites Kaddish, and all the people depart. (2) Why did the Sages institute this? Because most people come to pray the evening service on Shabbat eve, and if there will be one who came late and did not finish his prayer, he would otherwise remain alone in the Synagogue [to finish his prayer] and thus might come to danger. For this reason, the prayer leader recites another prayer, so that all the people will stay there until the latecomer finishes his prayer and can then leave with them. (3) Therefore, if a Festival, Yom Kippur, or Rosh Chodesh falls on a Shabbat, the prayer leader who goes before the Ark for the evening service does not mention that day in this blessing. Instead he concludes it simply with: Who sanctifies the Shabbat, since the day does not create any obligation to recite this blessing [which summarizes the seven blessings].

לְבַטֵּלָהּ שְׂאִין כְּאִן אָדָם שְׁנַתְחַיֵּיב בָּהֶם כְּדִי לְהוֹצִיאֵהוּ יָדָי חוֹבְתוֹ: ב בְּלִילֵי שַׁבָּתוֹת חוֹזֵר שְׁלִיחַ צְבוּר אַחֵר שְׁמַתְפַּלֵּל בְּלֶחֶשׁ עִם הַצְּבוּר וּמַתְפַּלֵּל בְּקוֹל רֵם אָבֵל אֵינוֹ מַתְפַּלֵּל שְׁבַע אֶלָּא בְּרִכָּה אַחַת מֵעֵין שְׁבַע וְכוּלֵי וְאוֹמֵר קִדִּישׁ וְנִפְטָרִין כָּל הָעָם: ג וְלָמָּה תִּקְנוּ חֲכָמִים זֶה מִפְּנֵי שְׂרוּב הָעָם בְּאִין לְהַתְפַּלֵּל עֲרֵבִית בְּלִילֵי שַׁבָּתוֹת וְיִהְיֶה שֵׁם מִי שְׁנַתְאֲחֵר לְבָא וְלֹא הַשְׁלִים תְּפִלְתוֹ וְיִשְׁאַר לְבָדוֹ בְּבֵית הַכְּנֶסֶת וְיָבֵא לִידֵי סִכְנָה. ל לְפִיכָּךְ חוֹזֵר שְׁלִיחַ צְבוּר וּמַתְפַּלֵּל כְּדִי שְׁיִתְעַבְבוּ כָּל הָעָם עַד שְׁיִשְׁלִים הַמַּתְאֲחֵר וְיֵצֵא עִמָּהֶם: ד לְפִיכָּךְ יוֹם טוֹב שְׁחָל לְהִיֹּת בְּשַׁבָּת אוֹ יוֹם הַכְּפוּרִים אוֹ רֹאשׁ חֹדֶשׁ אִין שְׁלִיחַ צְבוּר הַיּוֹרֵד לְפָנָי הַתִּיבָה מְזַכֵּיר עֲנִין הַיּוֹם בְּבִרְכָּה זוֹ אָבֵל חוֹתֵם בָּהּ מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת בְּלֶבֶד לְפִי שְׁלֹא נַתְחַיֵּיב הַיּוֹם בְּבִרְכָּה:

KORACH FOR MONDAY

TORAH

קרח ליום שני

תורה

יכוין בקריאת ארבעה פסוקים אלו שהם כנגד ד דמילוי יוד דשם ב"ן להשאר בו הארה מתוספת הרוח משבת שעברה

ז וְתָנוּ-בֵּתָן | אֵשׁ וְשִׁימוּ עֲלֵיהֶן | קְטֹרֶת
ז וְהָבוּ בָהוֹן אֶשְׁתָּא וְשׁוּיֵאוֹ
עֲלֵיהוֹן קְטוֹרֶת בּוֹסְמִין קְדָם יי
מְחַר וְיִהִי גְבָרָא דִּיתְרַעִי יי
לְפָנָי יְדוּהָ מִחֵר וְהִיָּה הָאִישׁ אֲשֶׁר-יִבְחַר

(7) And put fire into them and place incense upon them before the Lord tomorrow, and it will be the man whom the Lord chooses, he is the holy one; you

הוא קדיש סגי לכוון בני לוי:
 ח ואמר משה לקרח שמעו

יְדוּהָ הוּא הַקְּדוֹשׁ רַב־לְכֶם בְּנֵי לְוִי:
 ח וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־קֶרַח שְׁמַעוּ־נָא בְנֵי

have taken much upon yourselves, sons of Levi. (8) And Moshe said to Korach;

RASHI

(7) **You have taken much upon yourselves, sons of Levi** — רב לכם] interpreted Midrashically as:] I have told you a great thing. Were they not fools? For he warned them [regarding the consequence] yet they [still] took upon themselves to offer [the incense]. They sinned at the cost of their lives, as it says, “the fire-pans of these who sinned at the cost of their lives.” (17:3) But Korach, who was a clever person, what did he see [which led him] to [commit] this folly? His [prophetic] vision deceived him. Because he saw [prophetically] a chain of great people descending from him: [The prophet] Shmuel, who was to be equal [in certain aspects] to Moshe and Aharon together. Korach said, “For his sake, I will escape. And [he also saw] twenty-four watches [of Levites] emanating from his grandsons, all prophesying through the Divine Spirit, as it says, “all these were the sons of Heiman” (I

Chronicles 25:5). He said; Is it possible that all this greatness is destined to be established from me, while I remain silent? Therefore, [though] he [was wise he] participated [with the others] to reach that status [of priesthood], for he had heard from Moshe that all of them would perish while one would escape [death]: “the man whom the Lord chooses — he is the holy one.” He erred, thinking that it referred to him. But he did not “see” well, for his sons repented [and thus did not die at that time, and it was through their progeny that Korach's vision of greatness was fulfilled]. Moshe, however, foresaw this (Tanchuma Korach 5, Bamidbar Rabbah 18:8). **You have taken much upon yourselves** — [The simple interpretation is:] You have taken an awesome task upon yourselves, to rebel against the Holy One, Blessed is He. (8) **And Moshe said to Korach** — Moshe began speaking to him softly, but when he saw that Korach was obstinate, Moshe thought; Before the other tribes [other versions: the rest of the tribe] join him and perish with him, I will speak to all of them. He then began exhorting them [saying,], “Listen now, sons of Levi.” (Midrash Tanchuma Korach 6, Bamidbar Rabbah 18:9).

רש"י

(ז) רב-לכם בני לוי. דבר גדול אמרתי לכם, ולא טפשים היו, שכך התרה בהם וקבלו עליהם לקרב, אלא, הם חטאו על נפשותם, שנאמר: “את מחתות החטאים האלה בנפשותם”. וקרח שפקח היתה, מה ראה לשטות זה? עינו הטעתו, ראה שלשלת גדולה יוצאה ממנו: שמואל ששקול כנגד משה ואהרן. אומר: בשבילו אני נמלט! וכ"ד משמרות עומדות לבני בניו, כלם מתנבאים ברוח הקדש, שנאמר (ד"ה א, ח): “כל-אלה בנים להימן”. אומר: אפשר כל הגדלה הזאת עתידה לעמד ממני ואני אדם! לכך נשתתף לבא לאותה חזקה ששמע מפי משה, שכלם אובדים ואהרן נמלט: “אשר-יבחר ה' הוא הקדוש” — טעה ותלה בעצמו, ולא ראה יפה, לפי שבניו עשו תשובה ומשה היתה רואה. (תנחומא). רב-לכם. דבר גדול נטלתם בעצמכם לחלק על הקדוש-ברוך-הוא: (ח) ויאמר משה אל-קרח שמעו-נא בני לוי. התחיל לדבר עמו דברים רבים, ביון שראוהו קשה ערף, אומר: עד שלא ישתתפו שאר השבטים ויאבדו, עמו אדבר גם אל כלם, התחיל לזרו בהם: “שמעו-נא בני לוי”:

כֵּעַן בְּנֵי לֵוִי: ט הַזֶּעַר לְכוֹן אֲרִי
אֶפְרַשׁ אֱלֹהֵא דִישְׂרָאֵל יִתְכוֹן
מִכְנֻשָׁתָא דִישְׂרָאֵל לְקִרְבָּא
יִתְכוֹן קְדֻמוּהֵי לְמַפְלָח ית
פּוֹלְחֵן מִשְׁכַּנָּא דִיִּי וּלְמַקְס
קְדָם כְּנֻשָׁתָא לְשִׁמְשׁוּתֵהוֹן:
י וְקִרְבַּ יִתְד וְיִת כֹּל אַחֲיָד בְּנֵי
לֵוִי עֲמִד וְכֵעַן אֲתוֹן בְּעַן אַף
כְּהֻנָּא רַבָּתָא:

לֵוִי: ט הַמַּעַט מִכֶּם כִּי־הִבְדִּיל אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל אֶתְכֶם מֵעֵדֶת יִשְׂרָאֵל לְהִקְרִיב
אֶתְכֶם אֵלָיו לְעַבֹד אֶת־עַבְדַּת מִשְׁכַּן יְדוּהַ
וּלְעַמֹּד לִפְנֵי הָעֵדָה לְשֵׁרְתָם: י וַיִּקְרַב אֶתְךָ
וְאֶת־כָּל־אֲחֵיךָ בְּנֵי־לֵוִי אֶתְךָ וּבִקְשָׁתֶם
גַּם־כְּהֻנָּה:

Listen now, sons of Levi. (9) Is it not enough for you that the God of Israel has distinguished you from the Congregation of Israel to draw you near to Him, to perform the service in the Sanctuary of the Lord and to stand before the Congregation to minister to them? (10) And He brought you near, and all your brothers, the sons of Levi with you, and now you seek the priesthood as well?

RASHI

רש"י

(9) **And to stand before the Congregation** — to sing on the platform.

(ט) וְלַעֲמֹד לִפְנֵי הָעֵדָה. לְשֵׁר על הדוכן: (י) וַיִּקְרַב אֶתְךָ. לְאוֹתוֹ שְׂרוּת שֶׁהִרְחִיק מִמֶּנּוּ שְׂאֵר עֵדֶת יִשְׂרָאֵל:

(10) **He brought you near** — to that very service which he has removed from the rest of the Congregation of Israel.

PROPHETS Samuel I 12

ה ואמר להון סהיד מימרא די
בכון וסהיד משיחיה יומא
הדין ארי לא אשכחתון בידי
מדעם ואמרו סהיד: ו ואמר
שמואל לעמא יי דבעבד
גבורן על די משה ואהרן

נביאים שמואל א פרק יב
ה וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם עַד יְדוּהַ בְּכֶם וְעַד מִשִּׁיחוֹ הַיּוֹם
הַזֶּה כִּי לֹא מִצֵּאתֶם בְּיַדִּי מְאוּמָה וַיֹּאמֶר עַד:
ו וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל־הָעָם יְדוּהַ אֲשֶׁר עָשָׂה אֶת־
מֹשֶׁה וְאֶת־אַהֲרֹן וְאֲשֶׁר הֶעֱלָה אֶת־אֲבוֹתֵיכֶם מֵאֶרֶץ

וְדַאֲסִיק ית אבהתכון מארעא

(5) And he said to them; The Lord is a witness against you and His anointed is witness this very day that you have not found anything in my hand and they said; Witness. (6) And Shmuel said to the people; It is the Lord that made Moshe and

RASHI

רש"י

(5) **And he said to them; The Lord is a witness** — A heavenly voice went forth and proclaimed; Witness. (6) **Made Moshe and Aharon** — to be prepared for His mission.

(ה) וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם עַד. בַּת קוֹל יוֹצֵאוֹת וְאוֹמֶרֶת עַד: (ו) עָשָׂה אֶת מֹשֶׁה וְאֶת אַהֲרֹן. לְהִיּוֹת נְכוּנִים לְשִׁלְחוֹתוֹ:

דְּמִצְרַיִם: ז וַיִּכְעַן אֶת־עַדְוֹ
וַאֲיִתּוֹכַח עִמּוֹן קָדָם יי יֵת כֹּל
זְכוּתָא דִּי דְעַבְד עִמּוֹן וְעַם
אֲבֹהֵתְכוֹן: ח כְּדַעַל יַעֲקֹב
לְמִצְרַיִם וְזַעֲקוּ אֲבֹהֵתְכוֹן
קָדָם יי וְשַׁלַּח יי יֵת מֹשֶׁה וְיֵת
אַהֲרֹן וְאִפְּיִקוּ יֵת אֲבֹהֵתְכוֹן
מִמִּצְרַיִם וְאוֹתֵיבְיִנּוּן בְּאַתְרָא
הַדִּין:

מִצְרַיִם: ז וְעַתָּה הִתִּיצְבוּ וְאַשְׁפֹּטָה אֶתְכֶם לִפְנֵי יְדוּהָ
אֵת כָּל־צַדִּיקוֹת יְדוּהָ אֲשֶׁר־עָשָׂה אֶתְכֶם וְאֶת־
אֲבֹתֵיכֶם: ח כֹּאֲשֶׁר־בָּא יַעֲקֹב מִצְרַיִם וַיִּזְעַקוּ
אֲבֹתֵיכֶם אֶל־יְדוּהָ וַיִּשְׁלַח יְדוּהָ אֶת־מֹשֶׁה וְאֶת־
אַהֲרֹן וַיּוֹצִיאוּ אֶת־אֲבוֹתֵיכֶם מִמִּצְרַיִם וַיִּשְׁבּוּם
בְּמִקּוֹם הַזֶּה:

Aharon and who brought your forefathers out of Egypt. (7) And now stand and I shall enter into judgment with you before the Lord, regarding all the righteous deeds of the Lord which He did for you and for your forefathers. (8) When Yaakov came to Egypt and your forefathers cried out to the Lord, the Lord sent Moshe and Aharon who brought your forefathers out of Egypt and settled them in this place.

RASHI

רש"י

(7) **And I shall enter into judgment with you** — *I will enter into debate with you.*

(ז) וְאַשְׁפֹּטָה אֶתְכֶם. אֲתוֹכַח עִמָּכֶם:

WRITINGS Psalms 42

כתובים תהלים פרק מב

ט יימם יפקוד יי טוביה
ובליליא תושבחתיה עמי
צלזתא לאל די גטיר חיי:
י אימר לאלהא רוחצני למא
אשליתני למא בקבלא אזיל
בדחוק בעיל דבבא:

ט יוֹמָם ו יִצְוֶה יְדוּהָ ו חֲסִדּוֹ וּבְלִילָה שִׁירָה עַמִּי
תְּפִלָּה לְאֵל חַיִּי: י אוֹמְרָה ו לְאֵל סֹלֶעִי לְמָה
שְׁכַחְתָּנִי לְמָה־קָדַר אֵלַי בְּלַחֵץ אוֹיֵב: יא בְּרִצַּח ו
בְּעַצְמוֹתַי חֲרַפּוּנִי צוֹרְרֵי בְּאִמְרָם אֵלַי כָּל־הַיּוֹם

יא בְּדַקְטָלִין גְּרַמִּי בְּזִמְן דְּמַחְרַפִּין יְתִי מַעֲיָקִי כִּד אֲמַרִּין לִי כֹל יוֹמָא

(9) By day the Lord will command His lovingkindness but in the night may He rest with me, a prayer to the God of my life. (10) I will say to God; My Rock, Why have you forgotten me? Why do I go in darkness because of the oppression of the enemy. (11) Like a deadly knife in my bones have my

RASHI

רש"י

(9) **By day** — *by the dawn of redemption.*
The Lord will command His lovingkindness — *upon us. But in the night* — *during the darkness of exile and*

(ט) יוֹמָם. בְּאוֹר הַגְּאוּלָּה. יִצְוֶה ה' חֲסִדּוֹ. עֲלִינוּ:
וּבְלִילָה. בְּהוֹשֵׁף הַגְּלוּת וְהַצָּרָה: שִׁירָה עַמִּי: תְּהֵא
חֲנִיתוֹ בְּתוֹכֵינוּ:

טוֹרְבָּה — *שִׁירָה עַמִּי* — *His resting place shall be in our midst.*

אִיֶּה אֱלֹהֶיךָ: יב מֵה־תִּשְׁתַּוְּחָחִי | נַפְשִׁי וּמֵה־תִּהְיֶהמִי
 עָלַי הוֹחִילִי לְאֱלֹהִים כִּי־עוֹד אֹדְנֵנִי יְשׁוּעַת פָּנָי
 וְאֱלֹהֵי:
 אֵן הוּא אֱלֹהֶךָ: יב מֵה
 תִּתְמַכְּכִין נַפְשִׁי וּמֵה תִרְגְּשִׁי
 עָלַי אֹרִיכִי לְאֱלֹהֵא אַרוֹם טוֹב
 אֲשַׁבְּחִינֶיהָ בְּפוֹרְקָנֶיהָ דָּמֵן
 קִדְמוֹי דִּי הוּא אֱלֹהֵי:

tormentors taunted me, while they say to me all day; Where is your God?
 (12) Why are you cast down my soul and why do you yearn for me? Hope to
 God for I shall yet thank Him, the salvation of my countenance and my God.

RASHI

רש"י

(10) קָדַר — *gloom due to the pressure of the enemy.* (11) בִּרְצַח — *I imagine as if they are killing me.* (12) פָּנִי וְאֱלֹהֵי — *i.e., the Holy One, Blessed is He, Who is the light of my countenance and my God, I still hope to Him*

(י) קָדַר. שְׁחֹרָה מִחַמַּת לַחֵץ אֹיֵב: (יא) בְּרִצַּח. נִדְמָה לִי כְּאִילוֹ הוֹרְגִים אוֹתִי: (יב) פָּנָי וְאֱלֹהֵי. הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁהוּא אֹר פָּנָי וְאֱלֹהֵי עַדִּינֵן יֵשׁ בּוֹ תִקְוָה וְלָמָּה תִהְיֶהמִי נַפְשִׁי עָלַי:

and why does my soul yearn for me?

Mishnah Pesachim, chapter 4

משנה פסחים פרק ד

(1) Where it is the custom to do work on the eve of Pesach until midday, one may do so. Where it is the custom not to do [work, instituted as a precaution lest one become so engrossed in his work that he forgets to remove the *chametz* or prepare his Pesach offering etc.], one may not do [work]. If one travels from a place where [the custom is that] they do work to a place where they do not work, or from a place where [the custom is that] they do not work to a place where they do work [and he has no intention of staying there permanently], we lay upon him the restrictions of the place that he has left and the restrictions of the place to which he has gone; and [thus] a man must not act differently [from local custom] on account of the conflict [which would result. However, where conflict would not result, such as, if one refrains from work in a locale where they do work, since people could attribute this to a lack of work, one may do so].
 (2) Similarly, one who transports *shemittah* produce from a place where it has ceased [to be

א מקום שנהגו לעשות מלאכה בערבי פסחים עד חצות, עושין. מקום שנהגו שלא לעשות, אין עושין. ההולך ממקום שעושין למקום שאין עושין, או ממקום שאין עושין למקום שעושין, נותנין עליו חמרי מקום שיצא משם וחמרי מקום שהלך לשם. ואל ישנה אדם, מפני המחלוקת: ב פיצא בו, המוליך

רבנו עובדיה מברטנורא

א מקום שנהגו עד חצות. עד חצי היום: **שלא לעשות**. כדי שלא יהא טרוד במלאכה וישכח ביעור חמץ ושחיטת פסח ותיקון מצה של מצוה: **ואל ישנה אדם**. הכי קאמר, ההולך ממקום שאין עושין למקום שעושין נותנין עליו חומרי מקום שיצא משם ולא יעשה, דהא דקיימא לן אל ישנה אדם ממנהג העיר אינו אלא מפני המחלוקת, וכאן אין מחלוקת, דמאי קאמרת הרואה אותו בטל אומר זה שבתל חושב שהמלאכה אסורה והולך על כולנו, לא אמר הכי, אלא אמר אין לו מלאכה שהרי כמה בטלנים איכא בשוקא כל ימות השנה. והא דתנן נותנין עליו חומרי מקום שיצא משם, אינו אלא בזמן שדעתו לחזור למקומו נוהג כמנהג אנשי מקום שהלך לשם, בין לקולא בין לחומרא: **ב המוליך**

available to the wild animals in the field thereby obligating the people in that area to remove such produce from their homes (see Leviticus 25:7 and Rashi there, Chok vol. 6, pg. 311)] to a place where it has not ceased or from a place where it has not ceased to a place where it has ceased, [we lay upon him

the restrictions of the place that he has left and the restrictions of the place to which he has gone and thus, in both cases,] he is bound to remove it. [Where one pickled together three different species (thus each has acquired the taste of the other two) and one or two of the species has ceased to be available in that area, according to the *Tanna Kamma* of our Mishnah this would not require removal, (as is the view of Rabbi Yehoshua in Shvi'it 9:5) since one ingredient remains available, this is not considered as having totally ceased.] Rabbi Yehudah [however, agrees with Rabban Gamliel that even if one of the three species is no longer available, it requires removal and therefore he] says: We say to him: You, too, go out and bring [the missing species] for yourself [i.e., see if it is still available and if it is not, then that species requires removal and in this case, since each has absorbed the taste of the other, the whole mixture must be removed]. (3) Where it is the custom to sell small cattle [such as sheep and goats] to Gentiles, one may sell; where it is the custom not to sell [lest one come to sell large cattle as well], one may not sell. But, in all places, one may not sell large cattle to them. [The Rabbis forbade selling as a precaution lest one also rent their animals to Gentiles who may work with them on the Shabbat and an animal belonging to a Jew may not be worked with on Shabbat. Another reason is that one may sell his animal on Friday just prior to Shabbat and when the animal is laden, the Jew may prod the animal to demonstrate its working capacity thus, violating the Shabbat, this is referred to as *mechamer*.] [Nor may one sell to Gentiles] calves or foals, whether sound or maimed [even though one does not work with such animals.

רבנו עובדיה מברטנורא

פירות שביעית ממקום שכלו לחיה מן השדה וחייבין עליו בני מקומו לבערו מן הבית. והולכיו זה למקום שלא בלו ובני אותו מקום עדיין אוכלין הן מן המונסים לבית, חייב לבער משום חומרי המקום שיצא משם: **רבי יהודה אומר אומרים לו צא והבא לך אף אתה**. פלוגתא דר' יהודה ותנא קמא בכובש שלשה מיני ירק בחומץ או בציר להתקיים ושנים מהם בלו לחיה מן השדה והשלישי לא בלה, תנא קמא סבר אוכל מאותן שכלו על סמך אותו שלא בלה, הואיל והן בחבית אחת. והכי משתמע למלתיה, ממקום שלא בלו לקמום שכלו לגמרי חייבין לבער. אבל לא בלו כולן אלא מקצתן, אוכל אף ממין הכלה כל זמן שלא בלו כולן, דאוכלן על סמך האחרון. ור' יהודה אומר אומרים לו צא והבא לך אף אתה מאותו המין שכלה כמו שהביא זה האישי ולא תמצא, הלכך אינו אוכל אלא ממין שלא בלה, דאין אוכלין מהמינין שכלו על סמך המין שלא בלה וחייב לבער המינין שכלו. והלכה כר' יהודה דקאי בשיטתיה דרבן גמליאל שהלכה כמותו במסכת שביעית פרק הפיגום: **ג מקום שנהגו שלא למכור**. דהחמירו על עצמן, דלמא אתו למכור גסה: **ובכל מקום אין מוכרין להם בהמה גסה**. דגזור רבנן שמא ישאל או ישכיר בהמתו לנכרי, ואדם מצווה על שבתת בהמתו אי נמי, פעמים שמוכרה לו ערב שבת עם חשכה וצועק לה הישראל כדי שתלך לפני הקונה והיא מכרת קולו והולכת מחמתו, ונמצא מחמר אחר בהמתו בשבת: **עגלים וסייחין**. קטנים אע"ג דלאו בני מלאכה ניהו מחלפי במכירת גדולים. ושבורים מחלפי במכירת שלימים: **רבי יהודה מתיר בשבורה**. דאינה בת מלאכה לעולם. אבל

פירות שביעית ממקום שכלו למקום שלא בלו, או ממקום שלא בלו למקום שכלו, חייב לבער. רבי יהודה אומר, אומרים לו, צא והבא לך אף אתה: ג מקום שנהגו למכור בהמה דקה לגוים, מוכרין. מקום שנהגו שלא למכור, אין מוכרין. ובכל מקום אין מוכרין להם בהמה גסה, עגלים וסייחים שלמים

However, the Rabbis forbade this, since people, not differentiating between large and small, might come to sell large ones as well]. Rabbi Yehudah permits in the case of a maimed [animal, since it will never work, people will not confuse it with working animals]. Ben Beteirah allows in the case of a horse [since a riding horse carries no load with the exception of the rider who is נושא את עצמו (i.e., is a live weight and is much easier to carry than a dead weight) and since such carrying is not forbidden Biblically, one would not confuse a horse with other animals]. (4) Where it is the custom to eat

roasted [meat] on the night of Pesach, one may eat [it]; where it is the custom not to eat [it, so that it not appear as if eating the Pesach sacrifice (which was roasted) outside Jerusalem], one may not eat [it]. Where it is the custom to light a lamp [at home] on the night of Yom Kippur, one must light [one, as a precaution against marital relations, an act forbidden in an illuminated area, since marital relations are prohibited on Yom Kippur]; where it is the practice not to light [a lamp, so that husband and wife do not see each other and thus avoid stimuli], one may not light [one]. But we do light [lamps] in Synagogues, Batei Midrash, and dark alleyways, and for the sick [and in any area where the above mentioned precaution is not relevant]. (5) Where it is customary to work on the Ninth of Av, one may do so; where it is customary not to work, one may not do so. However, in all places, scholars cease [from work, so that they may concentrate on the loss of the Temple]. Rabban Shimon ben Gamliel says: A man should always make himself a scholar [and he need not fear being vain since his sitting idle will not cause people to say that he is a scholar, rather, they will say he has no work (see above Mishnah 1)]. But the Sages maintain, [abstaining from work on the eve of Pesach is not a matter of custom as indicated in the first Mishnah, rather, it is a matter of *halachic* dispute and] in Judea they used to work on the eve of Pesach until midday, while in Galilee [it was not permitted and], they did not work at all. [And regarding] the night [before, in the Galilee]

רבנו עובדיה מברטנורא

בעגלים וסייחים מודה, כיון דלכי גדלו הוו בני מלאכה. ואין הלכה כרבי יהודה: **בן בתירא מתיר בסוס**. הואיל ולרכיבה עומד והחי נושא את עצמו. ואין הלכה כבן בתירא. ועל ידי סרסור שרי למכור בהמה לנכרי בזמן שאין הבעלים מצויין שם בעת המכירה דליכא למיחש שמא ישאלנה ושכירנה שהרי אינה שלו. ושמא תלך מחמת קולו ונמצא מחמר, אהא נמי ליכא למיחש שאינה מכרת את קולו: **ד מקום שנהגו שלא לאכול**. שנראה כאוכל פסחים בחוצה לארץ: **שנהגו להדליק את הנר ביום הכפורים**. מפני שיום הכפורים אסור בתשמיש המטה, וכל זמן שהנר דולק לא ישמש שאסור לאדם לשמש מטתו לאור הנר: **שנהגו שלא להדליק**. שמא יראה אשתו ותשא חן בעיניו וישמש: **ומדליקין בבתי כנסיות**. ובכל מקום שאין איש ואשתו מתיחדים שם: **ה תלמידי חכמים בטלים ממלאכתן כל אותו היום**, כדי שלא יסחו דעתם מאבילות: **לעולם יעשה אדם עצמו כתלמיד חכם**. ולא מחזי כיהורא, שהוראה אותו בטל אומר אין לו מלאכה לעשות ולא מפני שנוהג בו איסור: **וחכמים אומרים ביהודה וכו'** חכמים טבירא להו דעשיית מלאכה בערבי פ סחים לאו במנהגא תליא מלתא, אלא ביהודה היו מתירים ובגליל

ושבורין. רבי יהודה מתיר בשבורה. **בן בתירא מתיר בסוס: ד מקום שנהגו לאכול צלי בלילי פסחים, אוכלין. מקום שנהגו שלא לאכול, אין אוכלין. מקום שנהגו להדליק את הנר בלילי יום הכפורים, מדליקין. מקום שנהגו שלא להדליק, אין מדליקין. ומדליקין בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, ובמבואות האפלים, ועל גבי החולים: ה מקום שנהגו לעשות מלאכה בתשעה באב, עושין. מקום שנהגו שלא לעשות מלאכה, אין עושין. ובכל מקום תלמידי חכמים בטלים. רבן שמעון בן גמליאל אומר, לעולם יעשה אדם עצמו תלמיד חכם. וחכמים אומרים, ביהודה היו עושין מלאכה בערבי פסחים עד חצות, ובגליל לא היו עושין כל עקר. הלילה, בית שמאי**

— the School of Shammai [maintain that this is similar to refraining from work on a Festival when it is forbidden from the previous night and thus,] forbid [work], while the School of Hillel [maintain that it is similar to a fast which does not begin until the morning and thus] permit it until sunrise. (6) Rabbi Meir says: [Even in places where it is customary not to work] any work which [is needed for the Festival and which] one began

before the fourteenth, he may finish on the fourteenth; however [where the custom is not to work], he may not begin it at the outset on the fourteenth, even if he can finish it [before midday]. But the Sages say: Three craftsmen may work on the eve of Pesach until midday, and these are; Tailors, barbers, and launderers [since regarding these, leniencies are found on the intermediate days of the Festival. Regarding tailoring, a layman may sew clothing during *Chol HaMoed*. Regarding the other two, one who is released from prison, or is returning from overseas, is permitted to cut his hair and wash his clothes during *Chol HaMoed*]. Rabbi Yose bar Yehudah says: [Since pilgrims were allowed to fix their shoes during *Chol HaMoed*] shoemakers [were allowed to work] too. [The Sages, however, forbade the shoemaker from working since even pilgrims were not permitted to make new shoes]. (7) One may set up chicken coops for fowls on the fourteenth, and if [after three days of brooding, during the intermediate days] a [brooding] fowl escaped, one may return her to her place [since, after having sat on them for three days an embryo has already formed and thus, such an egg is no longer fit for eating and would be a total loss **דבר האבוד**]; and if she died, one may set another

רבנו עובדיה מברטנורא

אוסרים איסור גמור, ולא מכח מנהג: **הלילה**. ליל ארבעה עשר לאנשי גליל שאוסרים לעשות מלאכה בערבי פסחים: **בית שמאי אוסרין**. להם ככל שאר ימים טובים שאוסרים בעשיית מלאכה שהלילה הולך אחר היום: **ובית הלל מתירין**. מידי דהוה אתענית שהיום אסור באכילה והלילה מותר: **ו כל מלאכה**. שהיא לצורך המועד, והתחיל בה קודם ארבעה עשר גומרה בארבעה עשר, ואפילו במקום שנהגו שלא לעשות מלאכה. אבל מלאכה שאינה לצורך המועד, במקום שנהגו לעשות מלאכה עושין, ומקום שנהגו שלא לעשות אפילו התחיל בה קודם ארבעה עשר אינו גומרה: **החייטים**. שרי בארבעה עשר בכל מקום, שכן מצינו בהן בחולו של מועד קולא יותר משאר אומניות שהדיוט שאינו אומן בכך תופר כדרכו, הלכך בארבעה עשר דקיל מחול המועד אפילו אומן נמי שרי: **והספרים והכובסין**. שכן הבא ממדינת הים והיוצא מבית האסורים מספרין ומכבסין בחול המועד, וכיון דאשכחן בהן צד היתר בחול המועד, בארבעה עשר דקיל שרי לכולי עלמא: **אף הרצענים**. שכן עולי רגלים מתקנין מנעליהן בחול המועד. וחכמים סברי אין למדין תחלת מלאכת רצענין שעושין מנעלים חדשים תחלה, מסוף מלאכה תיקון מנעלים של עולי רגלים. והלכה כחכמים: **ו מושיבין שובכין**. שובכי יונים שהיו יושבים לגדל אפרוחים מושיבין אותם לכתחילה בארבעה עשר: **ותרנגולת שברחה**. בחולו של מועד. דאילו בארבעה עשר השתא אותו שובכין לכתחלה אמרת דשרי, אהדורי מבעיא. אלא התרנגולת שברחה בחולו של מועד קאמר דמחזירין, והוא שישבה על הביצים שלשה ימים קודם שברחה דשוב אין הביצים ראויים לאכילה ודבר האבד הוא, הלכך אם מתה מושיב אחרת תחתיה משום הפסד

אוסרין, ובית הלל מתירין עד הנץ החמה: **ו רבי מאיר** אומר, כל מלאכה שהתחיל בה קודם לארבעה עשר, גומרה בארבעה עשר. אבל לא יתחיל בה בתחלה בארבעה עשר, אף על פי שיכול לגמרה. וחכמים אומרים, שלש אומניות עושין מלאכה בערבי פסחים עד חצות, ואלו הן, החיטים והספרים והכובסין. רבי יוסי בר יהודה אומר, אף הרצענים: **ו מושיבין שובכין לתרנגולים בארבעה עשר**. ותרנגולת שברחה, מחזירין אותה למקומה. ואם מתה, מושיבין

instead of her. One may sweep [dung] away from under an animal's feet on the fourteenth [and dispose of it], but on the [intermediate days of the] Festival one moves [it] to the sides [only]. [And on the fourteenth] one may take utensils [to] and bring [them back] from a craftsman, even if they are not needed for the Festival. (8) The inhabitants of Jericho did six things. Three [of them] they [the Sages] thwarted, and [regarding the other] three they

did not thwart [although they were not pleased with them]. And these are the ones which they did not thwart: They grafted [male branches of] palm [onto female] trees all day [of the fourteenth which allowed them to grow dates], they wrapped the Shema [by not reciting ברוך שם כבוד מלכותו]; another explanation is that they did not prolong אחד in the manner that is necessary for proper meditation], and they harvested and stacked [their produce] before [the bringing of] the *omer* [disregarding the Rabbinical decree forbidding this lest one come to eat from it before the *omer* was brought], and they did not thwart. And it is these [three] which they thwarted [and forbade]: They [the people of Jericho] permitted [for use] the branches [of carob or sycamore trees] belonging to [i.e., which grew from trees after they were sanctified to] *hekdesh* [and although there is no misappropriation regarding branches which grew later and were not present at the time of consecration, the Rabbis, however, maintained that this was prohibited], and they ate fallen [doubtful] fruit on Shabbat [regarding which there was a doubt whether it had fallen before Shabbat, in which case, they would be permitted or during Shabbat, in which case they would be forbidden], and they gave *pe'ah* [produce left over for the poor in the corner of the field] from vegetables [which are exempt from *pe'ah*; thus, the poor would eat *tevel* assuming that it does not have to be tithed]; and [these three] the Sages

רבנו עובדיה מברטנורא

דביצים: גורפין. משליכין לחוץ; ובמועד. שחמור יותר, אין משליכים לחוץ אלא מסלקין לצדדין: מוליכין ומביאין כלים מבית האומן. בארבעה עשר. ואע"פ שאינו לצורך המועד: ה' עשו אנשי יריחו. היו נוהגין לעשות אנשי יריחו: מרכיבין דקלים. ענף רך של דקל זכר, מרכיבו בדקל נקבה, שהוכר עושה פירות והנקבה אינה עושה פירות: כל היום. כלומר בארבעה עשר: וכורכין את שמע. שלא היו אומרים ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד בקריאת שמע. פירוש אחר, שלא היו מפסיקין בין אחד לואהבת, שצריך להאריך באחד ולהפסיק בין מלכות שמים לדברים אחרים: וקוצרין וגודשין. עושין גדיש מן החדש לפני העומר, ולא חיישינן דילמא אתי למיכאל מיניה: ולא מיחו בידם. כל הששה דברים שעשו, כולם שלא ברצון חכמים היו עושין, אלא שעל אלו השלשה לא מיחו ועל שלשה האחרונים מיחו: מתירין לאכול גמזיות של הקדש. גידולים שגדלו באילן שן הקדש, דקסברי אין אסור אלא הפרי עצמו שהוקדש. ואית ספרים דגרסי מחזירין, כלומר חותכים וכותרים ענפי אילנות של הקדש שצמחו אחר שהקדישו האילן, ליהנות מהן: ואוכלין. בשבת ויום טוב פירות שנמצאו תחת האילן ולא נודע אם נשרו מאמש והם מותרים או נשרו היום ואסורים: ונותנים פאה לירק. ואנן קיימא לן דכל דבר שאין אדם מכניסו לקיום אינו חייב בפאה, וירק דבר שאין מכניסו לקיום הוא ומיחו בידם חכמים, משום דקא מפקעי לה מן המעשר והעניים אוכלים

אחרת תחתיה. גורפין מתחת רגלי בהמה בארבעה עשר, ובמועד מסלקין לצדדין. מוליכין ומביאין כלים מבית האמן, אף על פי שאינם לצורך המועד: ח' עשו אנשי יריחו, על שלשה מחו בידם, ועל שלשה לא מחו בידם. ואלו הן שלא מחו בידם, מרכיבין דקלים כל היום, וכורכין את שמע, וקוצרין וגודשין לפני העמר, ולא מחו בידם. ואלו שמיחו בידם, מתירין גמזיות של הקדש, ואוכלין מתחת הנשרים בשבת, ונותנין פאה לירק, ומחו בידם

thwarted [and forbade] them. (9) King Chizkiah did six things. Regarding three, they [the Sages] agreed with him, and regarding [the other] three they did not agree with him. He dragged his father's bones [i.e., corpse] on a bed of ropes [since his father was wicked he buried him in a disrespectful manner, rather than in a royal funeral], and they

agreed with him [so that this should somewhat atone for him and also that the populace take heed not to learn from his actions]; he crushed the brazen serpent [which was made by Moshe (see Numbers 21:4-9)], and they agreed with him [since the people had come to worship it]; [and] he hid the book of remedies [from which people used to heal themselves so quickly that they had no fear of illness], and they agreed with him. But they did not agree with him in three: He cut [the gold off] the doors of the Temple and sent it [as tribute] to the king of Assyria, and they did not agree with him; and he closed up the waters of Upper Gichon [in order to prevent its usage by the enemy], and they did not agree with him [in both cases, the Sages felt that he should have had faith that G-d would save him]; and he intercalated [the month of] Nissan in Nissan [since the lunar year is 11 days shorter than a solar year, every few years, an extra month of Adar is added. During the times of Chizkiah this was done by deliberation of Bet Din. The verse states: "This month shall be for you the beginning of months," (Exodus 12:2) once Nissan begins no further intercalation is possible. (Sanhedrin 12b) The Gemara (ibid.) explains that this incident actually took place on the thirtieth of Adar], and they did not agree with him [because the Sages maintained that since the thirtieth of Adar is eligible to be declared the first of Nissan, intercalation may no longer be performed from that day onward].

רבנו עובדיה מברטנורא

אותם בטבלם כסבורים שהיא פאה, ופאה פטורה מן המעשר משום דהפקר היא: **ט גירר עצמות אביו.** משום כפרה. ולא קברו לפי כבודו על מטה נאה, כדי שיחגגה על רשעו ויוסרו הרשעים: **כתת נחש הנחושת.** כדכתיב בדברי הימים, לפי שהיו טועין אחריו: **וגנז ספר רפואות.** לפי שלא היה לבם נכנע על חליים אלא מתרפאים מיד. והרמב"ם פירש, ספר רפואות, ספר מודיע מעניני צורות הכוכבים והטלסמאות, שצורה פלונית כעשויה בזמן ועת ידוע מרפאת מחולי פלוני וזה היה קרוב להטעות הבריות אחר עבודת כוכבים ולכך גנזו: **עיבר ניסן בניסן.** לאחר שנכנס ניסן נמלך ועשה אדר שני. והכתוב אומר (שמות יב) החודש הזה לכם, זה ניסן, ואין אחר ניסן. ולא עיבר חזקיה לאחר שנכנס ממש, אלא יום שלשים של אדר עיבר את השנה, ואנן קיימא לן אין מעברין את השנה בשלשים של אדר הואיל וראוי לקבעו ניסן:

חֲכָמִים: **ט שְׁשֶׁה דְּבָרִים עָשָׂה חֲזַקְיָה הַמֶּלֶךְ, עַל שְׁלֹשָׁה הוֹדוּ לוֹ, וְעַל שְׁלֹשָׁה לֹא הוֹדוּ לוֹ. גִּרַר עֲצָמוֹת אָבִיו עַל מִטָּה שֶׁל חֲבָלִים, וְהוֹדוּ לוֹ. כִּתַּת נַחֲשׁ הַנְּחֹשֶׁת, וְהוֹדוּ לוֹ. גִּנְזוּ סֵפֶר רְפוּאוֹת, וְהוֹדוּ לוֹ. עַל שְׁלֹשָׁה לֹא הוֹדוּ לוֹ, קִצְצָן דְּלִתּוֹת שֶׁל הַיָּכָל וְשָׁגְרָן לְמֶלֶךְ אַשּׁוּר, וְלֹא הוֹדוּ לוֹ. סָתַם מִי גִיחוֹן הָעֵלְיוֹן, וְלֹא הוֹדוּ לוֹ. עִבֵּר נִיֶּסָן בְּנִיֶּסָן, וְלֹא הוֹדוּ לוֹ:**

Gemara Pesachim, 50b

גמרא פסחים דף נ':

[The Mishnah stated: Where it is the custom **עֲרַבֵי פְּסָחִים מָאִי אִירְיָא עֲרַבֵי פְּסָחִים אֶפְּילוּ עֲרַבֵי** to do work] on the eve of Pesach [until midday, one may do so]. Why, particularly, the eve of Pesach? Even on the eve of the

Sabbaths and Festivals too? For we had learned: If one does work on the eve of the Sabbath or of a Festival, from *minchah* [nine and one half hours into the day] onwards, he will never see a sign of blessing [from that work]. There, it is forbidden only from *minchah* onwards but not near to *minchah*; here it is [forbidden even from the time] close to *minchah* as well. Or another answer: There, he does not see a sign of blessing [in his work], but we do not place him under the ban [as a penalty]; but here [if he disregards this law and does work], he is placed under the ban. We had learned before: He who does work on the eve of the Sabbath or of a Festival from *minchah* onwards and at the end of the Sabbath or of a Festival; at the end of Yom Kippur or at any time when there is suspicion of sin which includes a public fast day [for the absence of rain], will never see a sign of blessing [in that work]. Rava points to an apparent contradiction. It is written [in one verse]: “For Your lovingkindness is great until the heavens.” (Psalms 57:11) And in another, it is written: For your lovingkindness is great above the heavens.” (ibid. 108:5) How is this possible? Here [“above the heavens”] refers to one who performs [*mitzvot*] for their own sake; the other refers to one who performs with an ulterior motive. And this is in accordance with Rabbi Yehudah. For Rabbi Yehudah said in the name of Rav: One should always occupy himself with Torah and good deeds even if he has an ulterior motive, since [one who performs good deeds even] not for their own sake will bring [one to do deeds] for their own sake. Our Rabbis learned: Traders in open market booths, those who breed small cattle and those who insist on a better portion will never see a sign of blessing. What is the reason for this? Because people gaze at them. Four wages never contain a sign of blessing: The wages of scribes, the wages of interpreters [of the Sabbath sermons], the [half share] profits of orphans [kept by merchants who traded on their behalf] and monies that come from overseas. All is well regarding interpreters [since it stands to reason that there is no blessing] since it appears as wages for work performed on Sabbath. The profits of orphans [also stands to reason] since they cannot forgive [if he takes more than his due]; money which comes from overseas, since a miracle does not happen every day [whereby he and his goods survive the danger of the seas]. However, regarding the wages of scribes, what

שבתות וערבי ימים טובים נמי דתניא העושה מלאכה בערבי שבתות ימים טובים מן המנחה ולמעלה אינו רואה סימן ברכה לעולם. התם מן המנחה ולמעלה הוא דאסור סמוך למנחה לא הכא מחצות. אי נמי התם סימן ברכה הוא דלא חזי אבל שמותי לא משמתינן ליה. הכא שמותי נמי משמתינן ליה. גופא העושה מלאכה בערבי שבתות ובערבי ימים טובים מן המנחה ולמעלה ובמוצאי שבת ובמוצאי יום טוב ובמוצאי יום הכפורים ובכל מקום שיש שם גנדוד עבירה לאתווי תענית צבור אינו רואה סימן ברכה לעולם. רבא רמי כתיב (תהלים כ"ו) כי גדול עד שמים חסדך. וכתיב (שם ק"ח) כי גדול מעל שמים חסדך הא כיצד כאן בעושיין לשמה וכאן בעושיין שלא לשמה. וכדרב יהודה דאמר רב יהודה אמר רב לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצוות אף על פי שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה. תנו רבנן תגרי סימטא ומגדלי בהמה דקה וקוצצי אילנות טובות ונותנים עיניהם בחלקי פה אינו רואה סימן ברכה לעולם. מאי טעמא דתהו ביה אינשי. תנו רבנן ארבעה פרוטות אין בהם סימן ברכה לעולם שכר כותבין ושכר מתורגמנין ושכר יתומים ומעות הכאות ממדינת הים. בשלמא שכר מתורגמנין משום דמיחוי כשכר שבת. ומעות יתומים נמי דלאו בני מחילה גינהו. מעות הכאות ממדינת הים משום דלאו כל יומא מתרחיש

people should stand up [for him more than for the other Sages]? The answer is that he did this strictly for the honor of Heaven, so that people should be rewarded for accepting upon themselves the awe of his being ruler as *Nasi*. Block your ear to base and foolish people and put your hope in God. Do not mock another person's mistake, for you may not be in control of the words of your own mouth. Better that you be silent and they say something degrading about you than that you speak [in your defense] and be called an inciter who causes others to transgress because of that which is said about you. And if he is an old man, consider him like a baby and do not answer him according to his foolishness. Then he will fold his hands and choke [on his words]. Do not reveal to your friend anything that you would conceal from your enemy unless you have tested the faithfulness of his friendship many times, lest he turn into your enemy and reveal your secret. Do not reveal another person's secret to anyone without his permission.

גמליאל שיעמדו לכבוד שמים עשה לפי שיקבלו שכר על שיקבלו מורא נשיאותו עליהם. אטום אונך לנבל וחסר לב וקהל לאל. אל תלעוג לטעות זולתך פירושו אם חבירך יטעה כי אינך מושל בדברי פיך טוב שתדום ויאמרו דבר של גנאי עליך משתדבר ותקרא עובר ומתעבר לכל מה שידבר בך ואם הוא איש זקן חשוב אתו כיוצא ואל תענה אותו כסכלו או יחבק ידיו ויחנק: אל תגלה לאוהבך שום דבר שתסתיר משונאך אם לא בנתו פעמים רבות אוהב נאמן פן יהפך להיות שונאך ויגלה סודך וסוד אחר אל תגל לשום אדם אם לא ברשותו:

Practical Law:

Rambam, Laws of Prayer, Chapter 9

הלכה

הרמב"ם הלכות תפלה פרק ט

(1) On Shabbat and Festivals, when the prayer leader finishes repeating the Amidah prayer out loud, he recites Kaddish and then; [אשרי] "A psalm of David." (Psalm 145) He recites Kaddish again and everyone says the *mussaf* [additional] Amidah prayer silently. Then he repeats the *mussaf* [Amidah] prayer out loud, as he did for the [Amidah] morning prayer. Afterwards he recites Kaddish again and the people depart. They do not say Kedushah [of *uva l'tziyon*] or prayers of entreaty after the morning prayer as on weekdays; rather they recite them before the afternoon [*minchah*] service. How so? [First] he reads [אשרי] "A psalm of David" and says the order of the day and words of entreaty [the prayer *uva l'tziyon*], then he says Kaddish, and everyone recites the afternoon Amidah prayer; he repeats the afternoon Amidah prayer aloud and recites Kaddish.

(2) On new moons and the intermediate days of Festivals, he says Kedushah before the *mussaf* prayer. At the end of the Sabbath, they say the order of the day [ואתה קדוש] after the evening

א בשבתות וימים טובים בשגומר שליח צבור תפלת שחרית בקול רם ואומר קדיש ואחר כך תהלה לרוד וכולי ואומר קדיש ומתפללין מוסף בלחש ואחר כך מתפלל מוסף בקול רם בדרך שעשה בשחרית. ואומר קדיש אחר תפלת מוסף והעם נפטרין ואין אומרים קדושה ותחנונים אחר תפלת שחרית בשאר הימים אלא אומר אותה קודם תפלת המנחה. כיצד קורא תהלה לרוד ואומר סדר היום ודברי תחנונים ואומר קדיש ומתפללין מנחה וחזור ומשמיע תפלת מנחה בקול רם ואומר קדיש: ב בראשי חדשים ובחולו של מועד אומר קדושה קודם תפלת מוסף. במוצאי שבת אומרים סדר היום גם אחר תפלת הערב

prayer, as well, and they say Kaddish and then the *Havdalah* [blessing, marking the end of Shabbat].

ואומרים קדיש ואחר כך מבדיל:

KORACH FOR TUESDAY

TORAH

קרח ליום שלישי

תורה

ימיון בקריאת חמשה פסוקים אלו שהם כנגד ה דמילוי הה דשם ב"ן להשאר בו הארה מתוספת הנפש מושבת שעברה

יא בכָּן אַתָּה וְכָל כְּנִשְׁתְּךָ
דְּאִוְדִמְנַתוֹן עַל יְיָ וְאַהֲרֹן מֶה
הוּא אֲרִי אֲתַרְעַמְתוֹן עֲלוֹהֵי:
יב וּשְׁלַח מֹשֶׁה לְמִקְרֵי לְדָתָן
וְלֵאבִירָם בְּנֵי אֱלִיאָב וְאָמְרוּ
לֹא נִסְקָ: יג הַזֶּעַר אֲרִי
אִסְקַתְנָא מֵאַרְעָא עֲבָדָא חֲלֵב
וְדַבֵּשׁ לְקַטְלוֹתְנָא בְּמִדְבָּרָא
אֲרִי אֲתַרְבְּרַתְּ עֲלֵנָא אָף
אֲתַרְבְּרָא: יד בָּרַם לָא

יא לָכֵן אַתָּה וְכָל־עַדְתְּךָ הַנִּעַדִים עַל־יְדוּהָ
וְאַהֲרֹן מֶה־הוּא כִּי תִלְוְנוּ עֲלָיו: יב וַיִּשְׁלַח
מֹשֶׁה לְקַרְא לְדָתָן וְלֵאבִירָם בְּנֵי אֱלִיאָב
וַיֹּאמְרוּ לֹא נַעֲלֶה: יג הַמַּעֲט כִּי הָעֲלִיתָנוּ
מֵאֶרֶץ זֹבַת חֲלֵב וְדַבֵּשׁ לְהַמִּיתָנוּ בַּמִּדְבָּר
כִּי־תִשְׁתַּרְרַר עֲלֵינוּ גַם־הַשְּׁתַרְרָר: שְׁנֵי יָד אָף

(11) Therefore, you and your entire company who are assembled against the Lord, but as for Aharon — what is he that you complain against him? (12) And Moshe sent to call Datan and Aviram, the sons of Eliav, but they said, We will not come up. (13) Is it not enough that you have brought us out of a land flowing with milk and honey to kill us in the desert, yet you seek also to exercise authority over us as well? (14) Furthermore you did not bring us to a

RASHI

רש"י

(11) **Therefore** — *Because of this, "you and your entire company who are assembled" with you "are against the Lord," for I acted as His messenger in giving the priesthood to Aharon, and this rebellion is not against us [but against the Lord]* (Midrash Tanchuma Korach 6, Bamidbar Rabbah 18:9). (12) **And Moshe sent** — *From here we derive that one should not persevere in a dispute, for Moshe went out after them to try to conciliate them with peaceful words* (Midrash Tanchuma Korach 10, Sanhedrin 110a). **We will not come up** — *Their own mouths caused them to stumble, [by saying] that they will have nothing but downfall* (Midrash Tanchuma Korach 6, Bamidbar Rabbah 10). (14) **Nor have you given us** — *This statement refers back to "[you did] not [bring us]" stated above; meaning, You did not bring us up [to a land flowing with milk and honey], nor have You given us an inheritance of fields and vineyards. Yet you said to us, "I shall bring you up out of the suffering*

(יא) לָכֵן. בְּשִׁבִיל כֶּךָ אַתָּה וְכָל־עַדְתְּךָ הַנִּעַדִים אֲתָךְ עַל־ה', כִּי בִשְׁלִיחוֹתוֹ עֲשִׂיתִי לְתַת כְּהֻנָּה לְאַהֲרֹן וְלֹא לָנוּ הוּא הַמְּחַלְקֵת הַזֶּה: (יב) וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה וְגו'. (סנהדרין קי) מִכָּאן, שְׂאִין מְחֻזְקִין בְּמַחְלֵקֵת, שְׁהִיָּה מֹשֶׁה מְחֻזָּר אַחֲרֵיהֶם לְהַשְׁלִימָם בְּדַבְרֵי שְׁלוֹם: לֹא נַעֲלֶה. פִּיהֶם הִכְשִׁילָם, שְׂאִין לָהֶם אֵלָא יְרִידָה: (יד) וְתִתֶּן־לָנוּ. הַדָּבָר מוֹסֵב עַל "לֹא" הָאָמֹר לְמַעַלָּה, בְּלוֹמַר לֹא הִבִּיאוּתָנוּ וְלֹא נָתַתְּ לָנוּ נַחֲלֹת שָׂדֵה וְכָרֶם, אֲמַרְתָּ לָנוּ (שְׁמוֹת ג): "אֲעֲלֶה אֲתֶכֶם